

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/59/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118207121
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2118207121.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a členov senátu JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Fedora Benku v spore žalobkyne: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, Žilina, Hodžova 11, proti žalovanému: I. W., nar. XX. V. XXXX, G., O. XXXX/XXC, o 1.615,21 eur a príslušenstvo, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 20. januára 2020 č.k. 17Csp/88/2018-95, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej o zaplatenie dohodnutého zmluvného úroku vo výške 15,90% p.a. zo sumy 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5% p.a. zo sumy 84,27 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na dohodnutý zmluvný úrok sumu 142,86 eur a úrok z omeškania vo výške 5% p.a. zo sumy 84,27 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, pričom v zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy tohto konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu 1.615,21eur, úrok vo výške 84,27 eur a úroku z omeškania so zaplatením splátky (kapitalizovaný) sumou 2,51 eur, úrok z omeškania vo výške 5% p.a. z istiny 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100% (výrok III.).

2. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, ako to konštatoval súd prvej inštancie, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli dňa 4. novembra 2014 (pozn.: keď na jednej strane vystupuje fyzická osoba - spotrebiteľ, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania a na strane druhej právnická osoba - dodávateľ, ktorá pri uzatváraní zmluvy koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, preto posudzovaný právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je zmluvným vzťahom medzi spotrebiteľom a dodávateľom - zmluva sa považuje za spotrebiteľskú) zmluvu o úvere č. 000000000167946, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver 4.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v šesťdesiatich mesačných anuitných splátkach po 96,94 eur s tým, že termín prvej splátky bol dohodnutý na 20. novembra 2014, periodicita a termín splatnosti anuitných splátok bol dohodnutý na 20. deň kalendárneho mesiaca a splatnosť úveru bola dohodnutá na 21. novembra 2019. Úroková sadzba bola dohodnutá 15,90% p.a., RPMN 20,22%, priemerná RPMN 18,01%, poplatok za poskytnutie úveru 200 eur. Celková čiastka, ktorú mal žalovaný zaplatiť predstavovala 6.616,40 eur (60 x 96,94 eur +200,00 eur). Dňa 22. mája 2018 zaslala žalobkyňa žalovanému opakovanú upomienku,

ktorou žiadala o zaplatenie dlžnej sumy 217,53 eur do 27. mája 2018 z dôvodu, že žalovaný dlhuje ku dňu vystavenia upomienky 202,53 eur. Dňa 25. júla 2018 mu zaslala výzvu na predčasné splatenie úveru vo výške 1.761,99 eur a príslušenstva z dôvodu nedodržania zmluvných povinností. Z prehľadu splátok súd prvej inštancie zistil, že žalovaný zaplatil do predčasného zosplatnenia úveru celkovú sumu 3.981,25 eur, z uvedenej sumy bolo započítané na istinu 2.384,79 eur a 1.596,46 eur na úroky. Posledná úhrada bola 20. apríla 2018 vo výške 6,71 eur. Od uvedenej doby žalobkyňa neevidovala žiadnu splátku. Žalobným návrhom si žalobkyňa uplatnila zaplatenie istiny 1.615,21 eur, dohodnutý zmluvný úrok 84,27 eur (pozn.: kapitalizovaný ku dňu predčasnej splatnosti úveru), dohodnutý zmluvný úrok vo výške 15,90% p.a. z istiny 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia. Úroky z omeškania si žalobkyňa uplatnila ako vyčíslený úrok vo výške 2,50 eur do predčasnej splatnosti úveru, ako aj vo výške 5,00% z nesplatennej istiny 1.615,21 eur a z úrokov 84,27 eur do predčasnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie vec právne posúdil ako nárok veriteľa voči dlžníkovi na vrátenie poskytnutého úveru s dohodnutým úrokom podľa § 497 a § 502 ods. 1 Obch.z. (zákon č. 514/2003 Z.z. Obchodný zákonník v znení jeho neskorších zmien a doplnení), § 9 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu), § 52 ods. 2, § 53 ods. 2, § 53 ods. 9, § 54 ods. 1 a § 517 ods. 2 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení jeho neskorších zmien a doplnení) a dospel k záveru, že nárok žalobkyne je dôvodný len v časti v uplatneného nároku na zaplatenie istiny úveru vo výške 1.615,21 eur, kapitalizovaného dohodnutého zmluvného úroku z úveru vo výške 84,27 eur (pozn.: 15,90% dohodnutý zmluvný ročný úrok v zmysle zmluvy splácaný žalovaným v rámci anuitných splátok poskytnutého úveru do predčasného zosplatnenia). Súd prvej inštancie priznal žalobcovi kapitalizovaný úrok z omeškania do predčasnej splatnosti úveru v sume 2,51 eur a úrok z omeškania vo výške 5,00% ročne z istiny 1.615,21 eur od 26. júla 2018 (pozn.: nasledujúci deň po zosplatnení) do zaplatenia a preto v tejto časti žalobe vyhovel, čo však neplatilo pre zostatok uplatnených nárokov, v ktorej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. V odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie bolo konštatované, že zmluvné úroky sú vždy splatné vo forme úveru podľa § 503 ods. 1 vety prvej Obch.z. Teda zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, t.j. spolu s istinou. To znamená, že doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa zhoduje s dobou splatnosti úveru. Celková suma úrokov však musí byť zaplatená do splatnosti dlžného zostatku úveru. Žalobkyňa ako veriteľ preto nemohla oprávnenne požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti istiny z úveru. Po dni vyhlásenia celého úveru za splatný dňa 25. júla 2018 sa ďalej istina úveru zmluvne neúročí, preto žalobkyňa prináležia len úroky z omeškania, vychádzajúc z podstaty zmluvného úroku, ktorý je odplatom za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru veriteľovi vzniká nárok na jednorázové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojim právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane padá obmedzovanie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky zapožičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak navodzuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Povedané inak, v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 O.z. v spojení s § 3 a vládneho nariadenia č. 87/95 Z. z. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení O.z. a vládneho nariadenia. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorázového vrátenia

peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nejaké obmedzenie užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potencionálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú sumu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nemá v Slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titul na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa súd dostáva aj k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradné sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom leggeartis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylená od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 O.z., resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 O.z. robí absolútne neplatnou (odkaz na bod 14. odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13Co/138/2017-67 zo dňa 23.5.2017). Žalobkyni tak prináležia iba úroky z omeškania, keďže od splatnosti je dlžník naďalej v omeškaní (§ 369 ods. 1 Obch.z.). Z uvedeného dôvodu v prevyšujúcej časti žalobu čo do zaplatenia úroku 15,90% ročne z nezaplateného istiny 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia zamietol (druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie). Prvoinštančný súd taktiež konštatoval, že vzhľadom na nedôvodnosť žaloby aj ohľadom požadovaného nároku žalobkyne týkajúceho sa úroku z omeškania 5% ročne z úrokov 84,27 eur (pozn.: paušalizovaných v uvedenej výške a priznaných vo výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie) od 26. júla 2018 do zaplatenia, pretože právo žalobkyne požadovať od žalovaného príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania z dojednaných úrokov) O.z. ani Obch.z. nepripúšťa. Na uvedenom nič nemení ani dohoda strán, nakoľko takáto je absolútne neplatná pre obchádzanie zákona (§ 39 O.z.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a vecne potrebou priznania žalobkyni plnej náhrady trov konania vzhľadom na jej plnú úspešnosť v časti istiny a naopak neúspech len v časti príslušenstva pohľadávky.

3. Rozsudok v zamietajúcej časti (nároku na dohodnutý zmluvný úrok po zosplatnení úveru do jeho úplného zaplatenia a nároku na úrok z omeškania z dohodnutého zmluvného úroku z úveru vo výške 84,27 eur - kapitalizovaného ku dňu predčasnej splatnosti úveru) napadla riadnym a včasným odvolaním žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe aj v zamietajúcej časti a priznaním jej náhrady trov odvolacieho konania dôvodiac, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ a f/ C.s.p.). Na odôvodnenie svojho odvolania uviedla, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom a bez ohľadu na účastníkov úverového vzťahu sa spravuje ustanoveniami Obch.z. Ustanovenie § 497 Obch.z. priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň právo požadovať úroky za úver. Dlžník je teda povinný aj s ohľadom na ustanovenie § 502 Obch.z. zaplatiť aj dojednané úroky a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov. Nárok na úrok za úver nie je predmetom zmluvného dojednania, keďže tento nárok priznávajú žalobcovi priamo právne predpisy (okrem iného aj ZoSÚ). V tejto súvislosti poukázala aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/113/2018 z 30. júla 2019, rozsudok SDEÚ C-96/16 a C-94/17 ako aj rozsudky Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Nitre a podobne. Predčasná splatnosť úveru nemá za následok zánik povinnosti dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a ani povinnosť zaplatiť úroky za úver. Menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť plniť. Povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver nie je novou povinnosťou, ktorú by dlžník pred splatnosťou nemal, nejde o nové dohodnuté úroky. Nakoľko zmluvné úroky ku dňu zosplatnenia celého dlhu boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkom, pripadajúci zmluvný úrok, naakumulovaný ku dňu zosplatnenia a táto suma sa ďalej nenavýšuje, nie je nárok na úrok z omeškania z takto uplatneného úroku v rozpore so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť nedôvodnému navyšovaniu nárokov veriteľa úhradami príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia je nárokom, ktorý predpokladá aj ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka a žiadne iné zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybňuje. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.

6Co/78/2018, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/143/2017, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/142/2018 a iné.

4. Žalovaný odvolací návrh nepodal a k odvolaniu žalobkyne sa nevyjadril.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolateľka použila zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) ako aj dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je sčasti dôvodné.

6. Predmetom konania je žaloba na splnenie povinností, ktoré žalovanému vyplývali zo zmluvy o úvere č. 000000000167946 zo 4. novembra 2014 vo výške istiny 1.615,21 eur; dohodnutého zmluvného úroku 84,27 eur (pozn.: kapitalizovaný ku dňu predčasnej splatnosti úveru); úroku z omeškania so zaplacením splátky vo výške 2,51 eur (pozn.: kapitalizovaný ku dňu predčasnej splatnosti úveru); dohodnutého zmluvného úroku 15,90% p.a. z nezaplatennej istiny 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia; úroku z omeškania 5% ročne z nezaplateného úroku 84,72 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia a z úroku z omeškania 5% ročne z nezaplateného úroku 84,72 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi istinu 1.615,21eur; dohodnutý zmluvný úrok vo výške 84,27 eur a úrok z omeškania vo výške 2,51 eur; úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 1.615,21 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.).

7. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na odvolacie námietky žalobkyne je posúdiť, či bol dôvodný verdikt súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietajúcej časti týkajúcej sa nepriznania plnenia, ktorého sa žalobkyňa domáhala titulom nároku na zaplatenie jej dohodnutého zmluvného úroku po zosplatení úveru až do vrátenia úveru, ako aj nepriznania jej plnenia, ktorého sa žalobkyňa domáhala titulom nároku na úrok z omeškania z dohodnutého zmluvného úroku kapitalizovaného ku dňu predčasnej splatnosti (zosplateniu) úveru.

8. Podľa § 388 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9. Keďže odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené a ide o prejednanie právnej otázky a nie skutkovej, nebol daný zákonný dôvod na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. (a teda ani na nariadenie pojednávania odvolacím súdom). Odvolací súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie. Nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, ktorého existencia nebola v danom prípade daná. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (Valera Assalino v. Portugalsko z 20. apríla 2002) v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitosťou, neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (najmä ak pojednávanie na prvom stupni bolo verejné a vyšší súd pojednáva právne otázky).

10. Treba uviesť, že pokiaľ odvolacie námietky smerujú k právnemu posúdeniu veci odvolací súd uvádza, že právne posúdenie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

11. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou o úvere č. 000000000167946 zo 4. novembra 2014 ako spotrebiteľský, založený na základe spotrebiteľskej

zmluvy, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

12. Primárnou spornou otázkou bolo, či veriteľ v úverovom vzťahu s dlžníkom má nárok na úrok (pozn.: dohodnutý v zmluve o úvere č. 0000000000167946) z úveru aj po zosplatnení úveru až do jeho vrátenia, t. j. prípadne aj za obdobie po splatnosti úveru. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti žaloby na právnom závere, že žalobkyňa prislúcha právo na zaplatenie úroku (pozn.: dohodnutý v zmluve o úvere č. 0000000000167946) z úveru len do jeho splatnosti v dôsledku zosplatnenia jednostranným právnym úkonom veriteľa. Žalobkyňa s týmto záverom súdu prvej inštancie nesúhlasila dôvodiac najmä tým, že dlžník je povinný platiť úroky až do doby skutočného vrátenia poskytnutého úveru veriteľovi, žiadosťou o okamžité splatenie úveru nedochádza k zániku (predčasnému ukončeniu) zmluvy, povinnosť platiť úroky z omeškania je predpokladaným zákonným sankčným mechanizmom, pretrvávajúci stav, keď žalovaný naďalej užíva (a nevracia) poskytnuté finančné prostriedky a žalobca nimi fakticky nedisponuje, rozhodne nie je dôvodom na nepriznanie zmluvne dohodnutých bežných úrokov, inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobo interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania (bez ohľadu na termín splatnosti úveru), t.j. do doby reálneho vrátenia úveru veriteľovi (pozn. v uvedenej súvislosti poukázala na rozhodnutie NS SR sp.zn. 6Cbo/113/2018, rozhodovaciu prax Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 3Co/108/2017, sp.zn. 8Co/138/2017, sp.zn. 8Co/206/2018, Krajského súdu v Žiline sp.zn. 11Co/12/2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43Co/ 23/2017, 43Co/7/2018, sp.zn. 43Co/29/2018, sp.zn. 43Co/21/2018, sp.zn. 43Co/37/2018 Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/193/2017, sp.zn. 7Co/366/2017, sp.zn. 12Co/116/2017, sp.zn. 7Co/326/2017, sp.zn. 12Co/4/2018, Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/297/2017 a iné), nemožno v danom prípade akceptovať údajnú neprípustnosť paralelného úročenia istiny úverovej pohľadávky žalobkyne úrokom z omeškania a súčasne riadnym dohodnutým zmluvným úrokom.

13. Rozhodovacia prax odvolacích súdov je nesúladná v riešení otázky priznania zmluve dohodnutých úrokov z poskytnutého úveru, t. j. či má veriteľ právo na dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru až do jeho vrátenia, a to aj za obdobie po splatnosti (predčasnom zosplatnení) úveru. Najvyšší súd Slovenskej republiky v aktuálnom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 poukázal na skutočnosť, že pri spotrebiteľských úveroch je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ ZoSÚ). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave úverovej zmluvy absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Obch.z. je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obch.z., O.z., či ZoSÚ nevyplýva nemožnosť uzavretia dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je pritom inštitút slúžiaci ochrane veriteľa. Veriteľ však peňažné prostriedky nemá, ale patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá, ako doba riadneho splácania úveru, pretože dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5Cdo/42/2020 argumentoval aj tým (pozn.: tu pozri aj rozhodnutia NS SR. sp.zn. 2Cdo/115/2019, 8Cdo/237/2019, 8Cdo/135/2020, 6Cdo/193/2018, 5Cdo/73/2020, 4Cdo/37/2020, 4Cdo/193/2020, ktoré predmetnú právnu otázku riešili totožným spôsobom), že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny (pozn. odvolacieho súdu - ak k nemu dôjde až po dohodnutej dobe trvania úverovej zmluvy). Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny sa postavenie spotrebiteľa zhorší. Pokiaľ by spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú, ako náhradu za

poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, to znamená že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlužník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z toho dôvodu dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 O.z. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda. Jeho právo zostáva zachované po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/42/2020 vyplýva záver, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

15. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd v zmysle § 388 C.s.p. rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti žalobného nároku žalobkyne na uplatnený dohodnutý zmluvný úrok z úveru zmenil uložením povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni zostatok dohodnutého zmluvného úroku vo výške 142,86 eur. Z prehľadu splátok súd prvej inštancie zistil, že žalovaný zaplatil do zosplatenia úveru celkovú sumu 3.981,25 eur, z uvedenej sumy bola započítaná na istinu suma 2.384,79 eur a suma 1.596,46 eur na úroky (viď bod 6 prvoinštančného rozsudku). Prvoinštančný súd vo výroku I. rozsudku priznal žalobkyni nárok na dohodnutý zmluvný úrok do zosplatenia úveru sumou 84,27 eur, s tým, že voči uvedenému výroku nebolo podané odvolanie, preto v tej časti nadobudol právoplatnosť. Z uvedeného vyplýva, že celkovo na dohodnutom zmluvnom úroku žalovaný zaplatil žalobkyni 1.596,46 eur a žalobkyňa už má na časť zmluvne dohodnutého úroku judikovanú pohľadávku (právo na plnenie titulom nezaplatenej anuitnej splátky úveru) vo výške 84,27 eur, t. j. spolu 1.680,73 eur. Keďže žalobkyni náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí tzn., že pri „predčasnej splatnosti“ jej náleží dohodnutý zmluvný úrok len za čas do splatnosti dlhu čo bolo v danom prípade povinnosť platiť dohodnutý zmluvný úrok za obdobie dohodnuté v zmluve o úvere, t.j. od splatnosti prvej splátky dňa 20. novembra 2014 až do splatnosti úveru dňa 21. októbra 2019. Za obdobie dohodnuté v zmluve o úvere mal žalovaný celkovo na dohodnutom zmluvnom úroku za poskytnutie úveru zaplatiť žalobkyni 1.823,59 eur s tým, že po odpočítaní už zaplatených a judikovaných úrokov odvolací súd priznal žalobkyni na zaplatenie dohodnutého zmluvného úroku ešte 142,86 eur.

16. Pokiaľ išlo o nárok žalobkyne na úrok z omeškania z nezaplateného dohodnutého zmluvného úroku z úveru vyčísleného do zosplatenia úveru, t.j. sumy 84,27 eur, ktorý súd prvej inštancie považoval za nedôvodný, je potrebné uviesť, že námietku žalobkyne smerujúcu voči nesprávnemu právnomu posúdeniu považuje odvolací súd so žalobkyňou uvedených dôvodov za dôvodnú. Okrem žalobkyňou citovaných rozhodnutí priznávajúcich veriteľovi nárok na úrok z omeškania aj z nezaplateného úroku z úveru, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že mu je známe aj „rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 35Odo/101/2002 z 24.3.2004 (R 5/2006)“, obsahujúce rovnakú argumentáciu, ako uviedla žalobkyňa. Skutkové okolnosti uvedenej veci boli odlišné od skutkového stavu v tejto veci, keďže tam išlo o dohodnuté úročenie splátok kúpnej ceny pri kúpnej zmluve, kde dohodu o úrokoch možno považovať za vedľajšie dojednanie. Naopak, pri zmluve o úvere (aj pri zmluve o spotrebiteľskom úvere) je zmluvný úrok podstatnou, definičnou náležitosťou úveru (§ 497 Obch.z.). Pri zmluve o úvere sú úroky súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania. Aj keď vyššie citované rozhodnutia sú prevažne z oblasti obchodného práva, pričom spotrebiteľský právny vzťah je potrebné posudzovať podľa noriem občianskeho práva, z hľadiska definície úrokov a úrokov z omeškania a nároku na tieto plnenia odvolací súd považuje za aplikovateľné aj rozhodnutia obchodných senátov. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, úrok aj úrok z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 O.z. súčasťou príslušenstva pohľadávky. Toto ustanovenie však nie je možné interpretovať tak, že by neexistoval nárok na úrok z omeškania z príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania totiž nie je upravený ustanovením § 121 ods. 3 O.z., ale ustanovením § 517 ods. 2 O.z., ktoré neviaže úrok z omeškania na istinu, resp. na „pohľadávku“, ale na „omeškanie s plnením peňažného dlhu“. Pod pojem „dlh“ je treba jednoznačne zahrnúť aj nezaplatený zmluvný úrok, preto v prípade omeškania dlžníka patrí veriteľovi úrok z omeškania aj z takéhoto dlhu.

Taktiež je potrebné rozlišovať medzi úrokmi z úrokov (tzv. anatocizmus) a úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od dohodnutých zmluvných úrokov, úroky z omeškania predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona (§ 517 O.z., § 369 Obch.z.). Ak by sa v právnych vzťahoch, vzniknutých pred novelou O.z., ktorou bolo vložené ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety O.z., aplikoval Obch.z., podľa § 369 Obch.z. je nárok na úrok z omeškania viazaný na omeškanie so splnením „peňažného záväzku alebo jeho časti“. Aj tu možno uviesť, že súčasťou záväzku dlžníka sú aj zmluvné úroky. Veriteľ zo zmluvy o úvere (vrátane zmluvy o spotrebiteľskom úvere, resp. zmluvy o úvere, ktorá je súčasne spotrebiteľskou zmluvou) má nárok nielen na vrátenie istiny a na zmluvný úrok (do zaplatenia, najneskôr však do konečnej splatnosti úveru - 21. novembra 2019), ale v prípade omeškania dlžníka má tiež právo požadovať úrok z omeškania nielen z nezaplatennej časti istiny, ale aj z nezaplateného dohodnutého zmluvného úroku.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd podľa § 388 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku II. v časti nároku žalobkyne na dohodnutý zmluvný úrok z úveru od zosplatenia úveru do konečnej splatnosti úveru a nároku na úrok z omeškania z nezaplateného úroku do zosplatenia úveru zmenil spôsobom uvedeným vo výroku I. tohto rozhodnutia a podľa § 387 ods. 1 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti (nároku na dohodnutý zmluvný úrok 15,90% p.a. zo sumy 1.615,21 eur od 26. júla 2018 aj za obdobie po splatnosti úveru, t.j. až do jeho zaplatenia) ako vecne správny potvrdil.

18. Podľa § 396 ods. 2 C.s.p. ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

19. Podľa § 396 ods. 1 C.s.p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacom súde.

20. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej pomeru úspechu vo veci.

21. Podľa § 255 ods. 2 C.s.p. ak mala strana konania vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

22. Podľa § 262 ods. 1 C.s.p. o výške náhrady súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

23. V celom konaní bol žalobca úspešný v rozsahu 100% (pre pomerné rozdelenie trov konania je totiž rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva /úrok z omeškania, úrok/), preto odvolací súd rozhodol o trovách tohto konania tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

24. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0 (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení; § 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.